

Szakmai beszámoló a HAT-KP-1-2024/1-002010 pályázatról

A Határtalanul kirándulásnak köszönhetően Székelyföldi barangolás tanulmányi kiránduláson részt vevő tanulók többsége életében először lépte át az országhatárt, már ez az élmény is meghatározó volt számukra. Az előzetes felkészítésnek és a kiosztott feladatoknak köszönhetően a magyar irodalom, a magyar történelem és a természettudomány új területeit ismerték meg, illetve az órákon már megtanultakat most a gyakorlatban láthatták és tapasztalhatták. A kirándulás során testközelből szembesültek azzal a ténnyel, hogy az országhatár valaha nem itt húzódtott, megismerték a külhoni magyarok helyzetét, hiszen nemcsak az emlékhelyek voltak ilyen vonatkozásúak, hanem a szállásadóink és a testvériskola diákjai, pedagógusai is. Úgy gondoljuk, hogy a nemzeti nevelés legfontosabb és leggyakorlatiasabb helyszíne minden évben a 7. osztályosok tanulmányi kirándulása. Köszönjük szépen, hogy nyertes pályázóként megadatott hetedikeseink számára ez a lehetőség!

A pályázathoz kapcsolódóan előkészítő foglalkozást tartottunk, amelynek célja az volt, hogy a tanulók megalapozott ismeretekkel, nyitottsággal és kellő érzékenységgel induljanak útnak. Az óra során közösen felidéztek és bővítették a tanulók ismereteit Romániáról, különös tekintettel Székelyföldre – földrajzi elhelyezkedésére, történelmi múltjára, sokszínűségére és a magyarság szerepére a térségben. Beszélgettünk az erdélyi magyar közösségek sorsáról, hagyományainak megőrzéséről, valamint Erdély történelmi kulturális szerepéről.

A digitális eszközök bevonásával a tanulók a Barangoló Digitális Tartalomtár feladatait oldották meg, melyek szorosan kapcsolódtak az utazás helyszíneihöz és témáihoz. A tabletek és laptopok segítségével végzett munka játékos, mégis tartalmas módon segítette a tanulók ráhangolódását az előttük álló élményekre.

Előzetes kutatómunkát végeztek páros munkamódszerrel diákjaink, melyet a foglalkozás során ismertettek társaikkal. Csapatépítő jelleggel az előkészítő órán valamennyi kísérőtanárunk részt vett.

Az alapos előkészítés után tanulóink és kísérő pedagógusaink is nagy izgalommal várták a 2025. május 13-17. közötti időszakot, hiszen ekkor valósítottuk meg a Székelyföldi barangolás tanulmányi kirándulásunkat. A túra első napja egy hosszú utazással kezdődött, mely közben Bánffyhunyadi meglepetésként a híres Református templomot, amely Erdély egyik legszebb középkori műemléke. A templom építészeti különlegessége és történelmi jelentősége mély benyomást tett a gyerekekre. Találkoztunk Jakab Mihály Gyula parókus lelképásztorral, aki szeretettel fogadott bennünket. Szó esett a templom történetéről, a református hit alapjairól, a közösség szerepéről, valamint a hit és az erkölcs mindennapi életben betöltött szerepéről. Bátorította a diákokat, hogy legyenek nyitottak, figyelmesek egymás iránt, és ne feledjék el a gyökereiket, hagyományaikat. A szálláshelyre megérkezve megkezdtek a tanulók a túranapló vezetését, melybe a számukra legfontosabb és legérdekesebb ismereteket jegyezték le.

Második napunkon a korondi szállásunkról Farkaslakára indultunk. Ezen a napon számos érdekes és értékes helyszínt látogattunk meg, amelyek révén a gyerekek testközelből ismerkedtek meg a székelyföldi hagyományokkal, mesterségekkel és természeti kincsekkel. Ellátogattunk a Korondi helyi szörp- és lekvárkészítő manufaktúrába, ahol megismerkedtünk a hagyományos eljárásokkal, és lehetőségünk volt különféle finomságokat megkóstolni.

Ezután egy sófeldolgozó üzemben láthattuk, hogyan dolgozzák fel a híres erdélyi sót, majd egy taplászmuhelyben is jártunk, ahol bemutatták a tapló feldolgozásának fortélyait, és azt, miként készülnek belőle használati tárgyak és díszek. Látogatást tettünk egy szövőnőnél, aki lenyűgöző türelemmel és hozzáértéssel mutatta be a hagyományos szövés mesteriségét. Nagy élmény volt a kürtöskalács készítés, amelyet közösen végeztünk el a gyerekekkel – a munka után természetesen megkóstoltuk a saját készítésű finomságot. Kalondatetőn a faszénégetők hagyományait, nehézségeit és jelentőségét ismertük meg. Megható és ünnepélyes pillanat volt, amikor Farkaslakán Tamási Áron sírjánál koszorút helyeztünk el, majd meglátogattuk egykori iskoláját és emlékházát is, így még közelebb kerülhettünk életéhez és munkásságához. Találkoztunk Hadnagy Júlia népművelővel, aki sok érdekes történetet mesélt a helyi kultúráról, népszokásokról, és bátorította a fiatalokat, hogy értékeljék örökségüket. Végül ellátogattunk Szovátára, ahol megcsodáltuk a Medve-tó különleges természeti látványát. A séta során nemcsak a tó szépségében gyönyörködhattunk, hanem élvezhettük a természet közelségét, nyugalma is. Este a szállásra megérkezve a túranapló írását folytatták a gyerekek.

A következő napon Kőrispatakon, a Szalmakalap Múzeumban tettünk látogatást. Megnéztük, hogyan dolgozzák fel a szalmát, és egy kézműves foglalkozás keretében a gyerekek maguk is kipróbálták az alkotás örömeit. Nagy élmény volt találkozni Szócs Lajossal, a múzeum alapítójával, aki szenvedéllyel mesélt a gyűjtemény létrejöttéről, a szalmakalap készítés hagyományairól és a székely leleményességről. Fehéregyházán meglátogattuk a Petőfi emlékmúzeumot, és ellátogattunk az Ispán kúthoz is, amely a költő halálának feltételezett helyszínéhez köthető. A gyerekek számára különösen érdekes volt Petőfi sorsát ilyen közelségből megismerni. Ezután a székelyderzsi vártemplom következett, amely nemcsak építészeti lenyűgöző, de különleges hangulatával is mély benyomást tett ránk. A templom története, védelmi szerepe és festett kazettás mennyezete mind hozzájárult ahhoz, hogy a diákok élő történelemórán érezhették magukat. A napot egy hangulatos folklór- és táncbázis zárta, ahol a sófalvi népzenezők és a köröndi iskolai fúvósok zenéje kíséretében ismerkedtek meg a gyerekek a hagyományos székely táncokkal. Az est csúcspontja a farsangi fánk kóstolás volt, amely nemcsak finom, hanem igazi közösségi élmény is volt.

Kirándulásunk negyedik napján ellátogattunk Székelyudvarhely központjába, ahol rövid séta keretében megcsodáltuk a város szobrait, hangulatos főterét és történelmi épületeit. Ezután Csíkszereda következett, majd a közeli Csíkszentsimonban meglátogattuk a Csíki Chips és Sörgyárat. A gyerekek számára különösen érdekes volt látni, hogyan dolgozzák fel a helyben termelt ptyókát és hogyan készülnek a különféle termékek modern körülmények között, mégis hagyományőrző szemlélettel. Továbbhaladva Csíksomlyón, Erdély egyik legfontosabb zarándokhelyén, megtekintettük a Mária Kegyetemplomot. A templom szakrális hangulata, valamint a csíksomlyói búcsú történetének megismerése mély lelki élményt nyújtott mindannyiunk számára. A kirándulás egyik csúcspontja a Gyimesek felfedezése volt. Az erdőkkel borított hegyvidék, a festői táj és a hagyományőrző emberek mind különleges hangulatot árasztottak. Utunk végén elértük az Ezeréves határt, ahol történelmi emlékhely fogadott bennünket. Itt elcsendesedve emlékeztünk meg azokról, akik életüket adták a határ védelmében, és átértéztük, mit jelent a haza, a nemzet és a magyarsághoz való tartozás. Ez a nap nemcsak látványos és tartalmas volt, hanem mély gondolatokat is ébresztett a gyerekekben. A természet, a történelem és a hagyományok összhangja különleges

tapasztalattá tette ezt az élményt. A szállásra megérkezve a napot a túranapló írásával zárták a gyerekek.

A kirándulás utolsó napján ellátogattunk a Korondi Magyar Nyelvű Általános Iskolába, ahol szívélyes fogadtatásban volt részünk. A gyerekek találkoztak helyi diákokkal, bepillantottak a tanítás mindennapjaiba, és megtapasztalták, hogyan őrzik és ápolják az anyanyelvet és a székely hagyományokat ebben az iskolában. A találkozás jó hangulatban telt, a közös beszélgetések, játékok és barátkozás maradandó élményt nyújtott mindkét fél számára. A hazautat Marosvásárhely és Nagyvárad irányában tettük meg, így lehetőségünk nyílt még egy pillantást vetni az erdélyi tájakra, városokra, és búcsút venni ettől a különleges vidéktől. A buszon az út során mindenki megosztotta élményeit, benyomásait, és lassan mindenkiben összeállt a sokszínű programokból egy gazdag, közös emlék. Ez a tanulmányi kirándulás nem csupán új ismereteket hozott, hanem erősítette a közösséghez, a nemzeti kultúrához és a hagyományainkhoz való kötődést is. A látottak és tapasztaltak sokáig velünk maradnak.

A kirándulás során sikerült tanulóink számára maradandó élményt biztosítani, az eddigi ismereteiket bővíteni mind magyar irodalom, magyar történelem, természettudomány tantárgyak esetében. Ezen ismeretek mellett diákjainknak lehetősége volt a külhoni szociokultúrába, gasztronómiába is betekinteni. Ezek a pályázati lehetőségek az egyre inkább szociálisan leszakadó családok gyermekeinek csodálatos élményeket, ismeretek biztosítanak. Köszönjük szépen, hogy az idei tanévben részt vehettünk ezen a programon.

A pályázatban leírt elképzelésünket a Székelyföldi barangolás alatt megvalósítottuk, melynek egyik része egy olyan túra volt, amely során megmutattuk az érintett települések – Királyhágó, Bánffyhunad, Korond (Tamási Áron sírja), Medve tó és Szováta, Fehéregyháza (Petőfi emlékmúzeum), Székelyderzs (vártemplom), Székelyudvarhely központja Csíkszereda, Csíksomlyó (Mária Kegyetemplom), Gyimesek (1000 éves határ), Marosvásárhely - nevezetességeit, építészeti ritkaságait, melyek a Kárpát-medencei Bakancslistán szereplő helyszínek. Különösen fontosnak tartottuk helyi termelők, kiemelkedő tevékenységet folytató, ismert személy megismerését. Így találkozhatott a csoport Károly Annamáriával, Tófalvi Csabával, Jakab Mihály Gyula parókus lelkipásztorral, Szócs Lajossal, akik nevéhez kötődik a lekvár és szörp feldolgozó, sófeldolgozó manufaktúra, Csiki Chips gyár valamint a Szalmakalap Múzeum megalapítása, működtetése, ahova ellátogattak, megköszönhették termékeiket.

A 2024/2025-ös tanévben témanapot rendeztünk a Nemzeti Összetartozás Napja - Határtalanul címmel, melynek célja, hogy tovább mélyítsük a tanulóknál azokat az élményeket és gondolatokat, amelyek a határon túli magyar területeken tett látogatás során formálódtak. Az esemény célja az volt, hogy tudatosítsuk: a magyarság összetartozása nem határokhöz kötött, hanem közös nyelvünkben, kultúránkban, múltunkban és értékeinkben gyökerezik. A témanaphoz kapcsolódva kiállítást rendeztünk az iskola aulájában, amelyet a tanulók már a kirándulás előtt elkezdtek előkészíteni. A táblók az elcsatolt magyarlakta területeket mutatták be, különös hangsúllyal Erdélyre, Vajdaságra, Kárpátaljára, Felvidékre és Burgenlandra. Az anyagokat a gyerekek projektmunka keretében gyűjtötték össze, így személyes élményeik és kutatásaik is tükröződtek a kiállítás anyagában. A többi évfolyam diákjai is megtekintették ezeket, így az egész iskola részese lett a közös megemlékezésnek. A témanap keretében versekkel, dalokkal idéztük meg az összetartozás érzését, hogy a nemzeti

közösség tagjai vagyunk bárhol is éljenek magyarok a világban. Ez a nap méltó lezárása volt egy olyan tanulmányi útnak, amely nemcsak ismereteket adott, hanem érzelmi és közösségi élményt is – megerősítve a gyerekekben az összetartozás, a hagyományok tisztelete és a nemzeti identitás fontosságát.

A Székelyföldi barangolás során készített képek, videók bemutatásával iskolánk többi tanulójának is sikerült a megszerzett személyes tapasztalatokat és ismereteket megosztani.